

การศึกษาการบริหารภาครัฐอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ต*

The Study on Public Administration of Smart Governance in Phuket Province.

**ณฐาภพ วิชรธรรม์

Nathapob Witcharason

6714830035@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทั่วไปของการเป็นเมืองอัจฉริยะ และ 2) องค์ประกอบของการบริหารภาครัฐอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ต โดยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร เก็บรวบรวมจากบทความวิจัยเผยแพร่ที่สืบค้นจาก ThaiJo จำนวน 21 รายการ คัดเลือกบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ, องค์การภาครัฐอัจฉริยะ และการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพทั่วไปของการเป็นเมืองอัจฉริยะต้องมีลักษณะครอบคลุม 7 ด้าน (สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ, การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ, การดำรงชีวิตอัจฉริยะ, พลเมืองอัจฉริยะ, พลังงานอัจฉริยะ, เศรษฐกิจอัจฉริยะ และการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ) ปัจจุบันเมืองอัจฉริยะในประเทศไทยไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่เน้นทำเพียงพื้นที่นำร่องที่มีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโครงข่าย ระบบบริการสาธารณะพื้นฐาน งบประมาณและกฎระเบียบ วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และทักษะด้านดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐและทุกภาคส่วนจะช่วยยกระดับสู่ภาครัฐอัจฉริยะ 2) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ตตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนาระบบราชการของประเทศไทย มีการใช้บริการระบบ Phuket Smart City Data Platform มาใช้เพื่อบริหารจัดการเมืองและบริการประชาชน มีการผลักดันให้เกิดสู่การเป็นเขตปกครองพิเศษ มีการถ่ายโอนภารกิจร่วมกับภาคเอกชน ร่วมทำงานแบบบูรณาการข้ามระหว่างหน่วยงาน การปรับโครงสร้างองค์กรให้ทันสมัยและยืดหยุ่นเพื่อดูแลด้าน Smart City เฉพาะ ภูเก็ตเป็น "ต้นแบบเมืองอัจฉริยะ" ของไทยที่ขับเคลื่อนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมยุค 4.0 ที่ผสมความร่วมมือทุกภาคส่วนเพื่อรองรับการเป็นเมืองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ภูเก็ตเมืองอัจฉริยะ; การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ; การบริหารภาครัฐ

Keyword: Phuket Smart City; Smart Governance; Public Administration

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง การศึกษาการบริหารภาครัฐอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ต

**นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการเตรียมการเพื่อรองรับการใช้เทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด และ ประยุกต์ใช้ในบริบทที่หลากหลาย รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561–2580) คือ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน สร้างความสามารถในการแข่งขัน สร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม การปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และความมั่นคง แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561–2580) คือ การพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างสังคมคุณภาพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล นโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) (พ.ศ. 2563–2570) คือ การพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้ การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคม การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน การวิจัยและสร้างนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ

เมืองอัจฉริยะ หรือ Smart City เป็นหนึ่งในแผนปฏิบัติการและการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามแนวทางประเทศไทย 4.0 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยได้มีการตั้งสำนักงานเมืองอัจฉริยะขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) ได้กำหนดไว้ว่า “เมืองอัจฉริยะหรือ Smart City” คือเมืองที่ประยุกต์ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการเมืองการให้บริการแก่ประชาชนลดค่าใช้จ่ายและลดการใช้ทรัพยากรรวมถึงต้องมีการออกแบบที่ดีส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคประชาชนในการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองที่ทันสมัยเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืนและยกระดับคุณภาพชีวิตและความสุขให้กับประชาชน

การพัฒนาภูเก็ตเมืองอัจฉริยะ เป็นการพัฒนาเมืองที่ทันสมัยด้วยเทคโนโลยี เป็นกุญแจสำคัญต่อการพัฒนาเมืองเพื่อให้เป็นแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน การพัฒนาเมืองอัจฉริยะภายใต้กระบวนการสำคัญที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะนั้นคือการยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยเทคโนโลยี การมีส่วนร่วมกันของภาคีรัฐบาล ภาคเอกชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน (สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, 2565) โดยเฉพาะการบริหารจัดการภาครัฐอัจฉริยะ หรือ Smart Governance เป็นการที่หน่วยงานของรัฐนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ภายในหน่วยงาน เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการและการบริการให้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อีกทั้งยังเป็นช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐและแสดงความคิดเห็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหนึ่งในหน่วยงานของรัฐจึงต้องให้ความสำคัญในการยกระดับสู่ Smart Governance เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในมิติอื่น จะเห็นได้ว่าการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการช่วยพัฒนาระบบของหน่วยงานภาครัฐมีความก้าวหน้าขึ้นมาก ภาครัฐจึงจำเป็นต้องมีระบบโครงข่ายการสื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพ โดยการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเมืองที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบบริการ

เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการภาครัฐสะดวก รวดเร็ว เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงการเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลทำให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, ม.ป.ป.)

การศึกษาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ภาครัฐและการบริการสาธารณะที่มีข้าราชการภาครัฐเป็นตัวกลางในการพัฒนา โดยใช้นโยบายการส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ ด้านการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสามารถจะยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างสิ่งแวดล้อมใหม่เพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น จากแผนการพัฒนาภูเก็ตเมืองอัจฉริยะ เพื่อให้เกิดเป็นนวัตกรรมทางสังคม มุ่งหวังให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการเป็นเมืองอัจฉริยะ
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบปัจจัยของการบริหารภาครัฐอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ต

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภูเก็ตเมืองอัจฉริยะ หรือ *ภูเก็ตสมาร์ทซิตี* (Phuket Smart City) หมายถึง การประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัลหรือข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารในการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของบริการชุมชน เพิ่มประสิทธิภาพให้ประชาชนสามารถอยู่อาศัยได้ในคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีแนวคิดการพัฒนาเมืองภูเก็ตให้เป็นภูเก็ตเมืองอัจฉริยะ โดยลักษณะของการเป็นเมืองอัจฉริยะมีด้วยกัน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งแวดล้อม 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านการเดินทางและขนส่ง 4) ด้านพลังงาน 5) ด้านพลเมือง 6) ด้านการดำรงชีวิต และ 7) ด้านการบริหารภาครัฐ โดยหลักการของการพัฒนา Phuket Smart City คือการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือ Internet of Things (IoT) ในการจัดการพัฒนาเมืองทุกด้านบนพื้นฐานของการจัดทำ City Data Platform

การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ หรือ Smart Governance เป็นหนึ่งของลักษณะของเมืองอัจฉริยะ หมายถึง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาบริการภาครัฐให้สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ผ่านการบูรณาการข้อมูล การให้บริการประชาชนแบบครบวงจร การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ และการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดรัฐบาลดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ยังรวมถึงขีดความสามารถขององค์กรได้ทั้งภาครัฐภาคเอกชน ในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการบริหารจัดการองค์กรโดยใช้ข้อมูล และนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์หาความต้องการเชิงลึกของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน เพื่อช่วยในการสร้างและดำเนินนโยบายที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียให้ได้มากที่สุด

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การคัดเลือกบทความวิจัย

ค้นคว้าและรวบรวมบทความวิจัยที่เผยแพร่จากระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (ThaiJo) ซึ่งเป็นแหล่งรวมวารสารวิชาการที่ผลิตในประเทศไทยทุกสาขาวิชา ทั้งสาขาวิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี และมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สามารถค้นคว้าได้ 26 รายการ เลือกตามเกณฑ์ทั้งหมด จำนวน 21 รายการ ใช้เกณฑ์การคัดเลือกคัดเลือกในการวิจัยตามเกณฑ์ของ Scott (1990, 2006 อ้างถึงใน สมชัย แสนภูมิ,

2566, หน้า 48-64) ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ 1) ความจริง (Authenticity) คือ การเลือกเอกสารระดับทุติยภูมิที่มีความแท้จริง (Origin) ที่มีความสำคัญในทางวิชาการและมีความน่าเชื่อถือ 2) ความถูกต้องน่าเชื่อถือ (Credibility) คือ การพิจารณาเลือกเอกสารระดับทุติยภูมิที่มีข้อมูลไม่คลาดเคลื่อน และมีความถูกต้อง 3) การเป็นตัวแทน (Representativeness) คือ การเลือกเอกสารระดับทุติยภูมิที่สามารถเป็นตัวแทนของเอกสาร กลุ่มเดียวกัน และสามารถเป็นตัวแทนของข้อมูลที่น่าวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ และ 4) ความหมาย (Meaning) คือ การเลือกเอกสารที่มีความเข้าใจง่ายและมีข้อมูลครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์ โดยแบ่งกลุ่มการคัดเลือกประกอบด้วย ประชากร 3 กลุ่มงานวิจัย ประกอบด้วย 1) กลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ 2) กลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์การภาครัฐอัจฉริยะ และ 3) กลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ต

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 รายการ 1) แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และ 2) แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการศึกษาการวิจัยเอกสารที่เป็นที่ยอมรับ และเนื้อหาของเครื่องมือมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัยที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา โดยมีการอ้างอิงแหล่งที่มาในเนื้อหาและในรายการบรรณานุกรมตามรูปแบบที่กำหนด เพื่อดำเนินการตามหลักจริยธรรมในงานวิจัย ดังนี้

1. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยใช้กำหนดหลักเกณฑ์จากการสังเคราะห์งานวิจัยเอกสารของ นางลักษณ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541, หน้า 98-99) ประกอบด้วย 1) แหล่งที่ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลวิจัยจากงานวิจัยนั้นโดยตรง 2) ความสอดคล้องระหว่างชื่อเรื่อง ปัญหาการวิจัย กรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) เครื่องมือที่ใช้มีการระบุหรือบรรยายวิธีการสร้างและการหาคุณภาพหรือไม่ 4) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบใด อิงทฤษฎีความน่าจะเป็นหรือไม่ 5) การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ และ 6) การนำเสนอผลสอดคล้องกับชื่อเรื่องวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยหรือไม่ และ

2. แบบบันทึกข้อมูลวิจัย โดยใช้แบบเครื่องมือการวิจัยเชิงเอกสารจากการศึกษาของ นุรพิตตรี หะยีดารี ยอ, กรันนาร์กซ์ วิทโยภบาลกุล, กฤษฏา กุณฑล, กอเดช อัสสะกะละ, และวราห์ เทพนรงค์ (2563, หน้า 31) ซึ่งมีประเด็นสำคัญเพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลงานวิจัย ประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่อง 2) ผู้วิจัย 3) ปีที่วิจัย 4) วัตถุประสงค์ 5) กลุ่มตัวอย่าง 6) เครื่องมือที่ใช้ 7) วิธีดำเนินการ 8) ผลการศึกษา 9) สรุปความคิดสำคัญ 10) แหล่งอ้างอิง และ 11) Link ที่ค้นหา

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ทบทวนและเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลเอกสารวิชาการในส่วนของแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลจากบทความวิจัย บทความทางวิชาการ

2. สืบค้นค้นคว้าและรวบรวมบทความวิจัยจากระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (ThaiJo)

3. นำมาพิจารณาโดยวิธีการอ่านรายละเอียด และเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา

4. คัดเลือกงานวิจัย และจัดกลุ่มงานวิจัย ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5. บันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลที่ได้สร้างขึ้น พร้อมใส่รหัสข้อมูล

6. นำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ และคัดเลือกเรื่องที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย จากการวิจัยเอกสารจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยการนำข้อมูลที่ได้อาจจากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ บทความวิจัย โดยวิเคราะห์ข้อมูล 2 ประเภท 1) การสังเคราะห์งานวิจัย (Data Synthesis) ได้ดำเนินการสังเคราะห์บทความวิจัย โดยการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และ 2) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นการวิเคราะห์ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยและตีความหมาย

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย ได้แบ่ง 2 ตอน ดังนี้

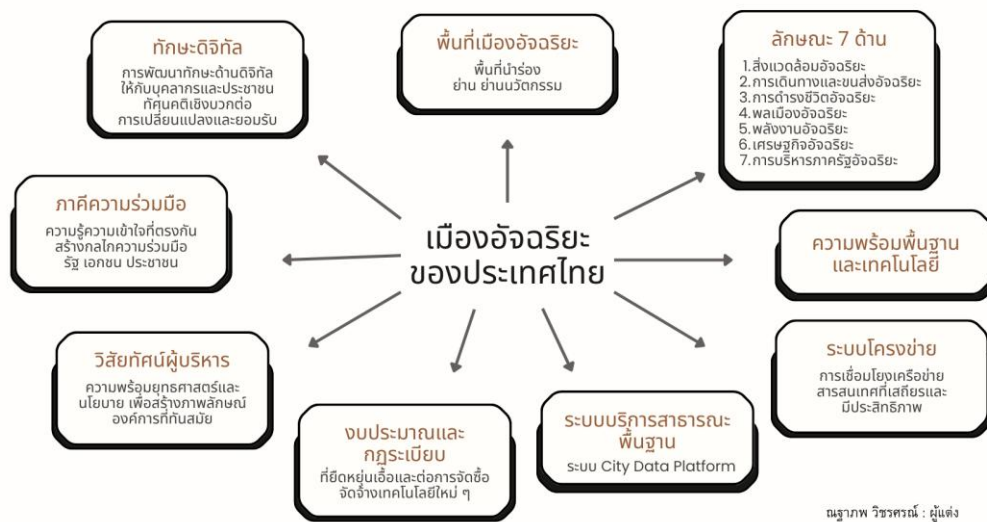
ตอนที่ 1 ผลการวิจัยบทความวิจัยที่สังเคราะห์

จากรวบรวมบทความวิจัยจากระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (ThaiJo) มีบทความวิจัยสืบค้นที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 26 รายการ จากการคัดเลือกบทความวิจัยตามเกณฑ์การคัดเลือกบทความวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ ได้บทความวิจัยจำนวน 21 รายการ ผลการสังเคราะห์บทความวิจัยพบว่าบทความวิจัยกว่าครึ่งหนึ่งเป็นบทความวิจัยกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับองค์กรภาครัฐ จำนวน 11 รายการ คิดเป็นร้อยละ 52.38 รองลงมาเป็นบทความวิจัยกลุ่มที่เกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ จำนวน 7 รายการ คิดเป็นร้อยละ 33.33 และเป็นบทความวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ต 3 รายการ คิดเป็นร้อยละ 14.29 ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยขับเคลื่อนและปัจจัยเชิงสาเหตุสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.26 โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการดำเนินวิจัยของบทความด้วยการวิจัยแบบผสมผสานมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.10 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจะเป็นกลุ่มผู้บริหารระดับสูง/สมาชิกสภาและเป็นผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง/นักวิชาการ ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 27.78 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.27 และจากการจัดหมวดหมู่ทำให้สามารถเห็นสาระสำคัญและประเด็นที่สำคัญในผลของการวิจัยในเรื่องของลักษณะของการเป็นเมืองอัจฉริยะที่ครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน (สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ, การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ, การดำรงชีวิตอัจฉริยะ, พลเมืองอัจฉริยะ, พลังงานอัจฉริยะ, เศรษฐกิจอัจฉริยะ และการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.96

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

ประการที่ 1 สภาพทั่วไปของการเป็นเมืองอัจฉริยะ พบว่าสภาพทั่วไปและความพร้อมของการเป็นเมืองอัจฉริยะต้องมีลักษณะครอบคลุม 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ, 2) การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ, 3) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ, 4) พลเมืองอัจฉริยะ, 5) พลังงานอัจฉริยะ, 6) เศรษฐกิจอัจฉริยะ และ 7) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ เนื่องจากแต่ละเมืองมีความก้าวหน้าในการนำนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติไม่เท่ากัน การทราบสภาพทั่วไปของเมืองอัจฉริยะเพื่อส่งต่อไปเป็นการประเมินความพร้อมของทรัพยากรที่เอื้อต่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะทุกระดับว่ามีโครงสร้างพื้นฐานเพียงพอจะต่อยอดสู่เมืองอัจฉริยะที่ประสบความสำเร็จ ปัจจุบันเมืองอัจฉริยะในประเทศไทยไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่เน้นทำเพียงพื้นที่นำร่อง ระดับความเป็นอัจฉริยะนั้นมาจากการวัด

ระดับความอัจฉริยะของเมืองส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย แม้ในบางพื้นที่ที่มีความพร้อมสูง เช่น ภูเก็ต นนทบุรี หรือกรุงเทพฯ แต่ส่วนใหญ่ยังเป็นการดำเนินการในลักษณะของพื้นที่นำร่อง ย่าน ย่านนวัตกรรม หรือ ค่อยเป็นค่อยไป ปัจจัยหลักที่ส่งผลการเป็นเมืองอัจฉริยะ จะต้องมีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานอัจฉริยะ ระบบโครงข่าย ระบบบริการสาธารณะพื้นฐาน การมีระบบ City Data Platform (CDP) และการเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศที่เสถียรและมีประสิทธิภาพในการมาประยุกต์ใช้ข้อมูล การเข้าถึงดิจิทัลและการยอมรับเทคโนโลยีของทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชน มีความพร้อมของนโยบายและยุทธศาสตร์ การมีบทบาทของภาครัฐในการวางกรอบการทำงานที่ชัดเจนจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ เป็นผู้ชี้นำ ทิศทางและสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรให้มีความทันสมัย ผู้บริหารในท้องถิ่นควรต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและควร ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง งบประมาณมักไม่เพียงพอต่อโครงการขนาดใหญ่ และกฎระเบียบภาครัฐขาดความ ยืดหยุ่นและไม่เอื้อต่อการจัดซื้อจัดจ้างเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การมีภาคีเครือข่าย ความร่วมมือที่ภาคประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันกับภาครัฐ ทำให้เกิดความคาดหวังที่ คลาดเคลื่อนจากนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะอย่างเต็มที่ ต้องมีการเตรียมความพร้อมคนให้มีความรู้และส่วน ร่วมในนโยบายเมืองอัจฉริยะ สร้างกลไกความร่วมมือ และปรับโครงสร้างการทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างความเข้าใจผ่านเวทีรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากประชาชนต้องเป็นศูนย์กลาง ของการพัฒนา เพื่อให้เทคโนโลยีตอบโจทย์การดำรงชีวิตจริง สรุปได้ดังภาพที่ 1

แนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อความสำเร็จของการเป็นเมืองอัจฉริยะประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งมาจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับบุคลากรและประชาชน มุ่งเน้น การเพิ่มทักษะดิจิทัล (Digital Literacy) การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสร้างทัศนคติเชิงรุก บุคลากรภาครัฐส่วนใหญ่ยังขาดความสามารถ ความชำนาญด้านดิจิทัล และบางส่วนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเทคโนโลยีดิจิทัล เนื่องจาก ทักษะด้านดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐและทุกภาคส่วนจะช่วยยกระดับสู่ภาครัฐอัจฉริยะอย่างสมบูรณ์

ประการที่ 2 องค์ประกอบ/ปัจจัยของการบริหารภาครัฐอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ต

ในการบริหารภาครัฐอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ต เป็นการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในจังหวัดภูเก็ตอย่าง อบจ.ภูเก็ต, เทศบาลนครภูเก็ต และเทศบาลเมืองป่าตอง มีการขานรับยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบราชการบริการภาครัฐอย่างจริงจัง โดยเน้นการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเมืองอัจฉริยะหรือ Smart City เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดภูเก็ตที่เป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลก มีข้อค้นพบองค์ประกอบ/ปัจจัยของการบริหาร ภาครัฐอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ตได้ ดังนี้

2.1 การให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หลายแห่งใน ภูเก็ตได้พัฒนา Platform เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงบริการได้ ทุกที่ ทุกเวลา ผ่านแอปพลิเคชันทางรัฐ ซึ่งช่วยลดการ เดินทางมาติดต่อที่สำนักงานของภาครัฐโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นระบบชำระภาษีออนไลน์ ที่ประชาชนสามารถชำระ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีป้าย ผ่านแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ของทางเทศบาลได้โดยตรง หรือการขอ อนุญาตก่อสร้างออนไลน์ (e-Permit) ที่สามารถลดขั้นตอนการถือพิมพ์เขียวแผ่นใหญ่มาที่กองช่าง เปลี่ยนเป็นการ ส่งไฟล์ดิจิทัลและติดตามสถานะได้ผ่านระบบออนไลน์

2.2 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ Big Data แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้มีการนำระบบ ข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้เพื่อบริหารจัดการเมืองและบริการประชาชนอย่างเป็นระบบ เช่น ระบบ Phuket Smart City Data Platform เป็นการเชื่อมโยงข้อมูลจากกล้อง CCTV ทั่วเกาะ และระบบตรวจจับใบหน้า/ป้ายทะเบียนรถ เพื่อ ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและประชาชน ระบบติดตามรถเมลล์ไฟฟ้าหรือรถโดยสารขนส่งสาธารณะ หรือ Smart Bus ของอบจ.ภูเก็ต เป็นการใช้แอปพลิเคชันเพื่อเช็คตำแหน่งรถเมลล์แบบ Real-time ช่วยให้ประชาชนวางแผนการเดินทางได้สะดวกทันที

2.3 การเชื่อมโยงบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) มีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วม หรือ Government Contact Center ซึ่งได้มีการจัดตั้งจุดบริการในห้างสรรพสินค้าหรือแหล่งชุมชน เพื่อให้ประชาชน เข้าถึงบริการของรัฐหลายหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นการบำบัดประชาชน การรับชำระค่าสาธารณูปโภค หรือการให้ คำปรึกษาด้านกฎหมาย เป็นต้น

2.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนและนวัตกรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เกือบทุกแห่งใน จังหวัดภูเก็ต มีการใช้ระบบ Traffy Fondue ซึ่งเป็นการนำนวัตกรรมเพื่อให้บริการประชาชน ใช้ในการ แจ้งเหตุ ร้องเรียน เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่ ช่องทางที่คนภูเก็ตใช้มากที่สุดสำหรับปัญหาในชีวิตประจำวัน เช่น แจ้งขยะไม่เก็บ ท่อระบายน้ำอุดตัน ไฟฟ้าดับ ภูเก็ตเป็นจังหวัดต้น ๆ ที่มีการใช้งานระบบนี้อย่างเข้มข้น และ อปท. ในพื้นที่ให้ความสำคัญซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมพัฒนาเมืองอย่างเป็นรูปธรรม

2.5 การผลักดันสู่การเป็นเขตปกครองพิเศษ หรือการเมืองรูปแบบพิเศษ เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดของ การพยายามจะจัดรูปแบบองค์กรใหม่ เช่น โครงการนครภูเก็ตเมืองพิเศษ ที่ทางเทศบาลนครภูเก็ตและภาคส่วน ต่าง ๆ ในจังหวัดได้เสนอแนวคิดการบริหารจัดการรูปแบบพิเศษ คล้ายกับโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) หรือโมเดลเมืองท่องเที่ยวระดับโลก เพื่อให้มีความยืดหยุ่นในการบริหาร งบประมาณ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการจัดระบบเทคโนโลยี เพื่ออนาคตที่ยั่งยืนของประเทศรวมถึงเพิ่ม

ศักยภาพรองรับการลงทุน และและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยมีอำนาจในการตัดสินใจที่เบ็ดเสร็จในพื้นที่ของตนเอง

2.6 การถ่ายโอนภารกิจและสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาหน่วยงานให้ทันสมัยด้านการถ่ายโอนภารกิจให้ภาคส่วนอื่นของจังหวัด มีการบริหารจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เปิดโอกาสให้วิสาหกิจชุมชนหรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ หรือกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว จากแผนพัฒนาภูเก็ตเมืองอัจฉริยะอย่าง Phuket City Development (PKCD) เช่น การทำงานร่วมกับ บริษัท ภูเก็ตพัฒนาเมือง จำกัด ที่ทำหน้าที่พัฒนาเมืองภูเก็ตแบบองค์รวม โดยเน้นที่ระบบขนส่งมวลชนอัจฉริยะ (Smart Mobility) ผ่านบริษัทในเครืออย่าง ภูเก็ตสมาร์ทบัส ที่ให้บริการรถโดยสารสาธารณะ และพัฒนาด้านข้อมูลเมือง (City Data Platform) เพื่อให้เป็น Phuket Smart City อย่างสมบูรณ์

2.7 การสร้างการบริหารเชิงพื้นที่อย่างบูรณาการ เป็นการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการข้อมูลข้ามหน่วยงาน ซึ่งเดิมที อปท. ในจังหวัดภูเก็ต อบจ.เทศบาล อบต. มักทำงานแยกส่วนกัน แต่ปัจจุบันมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาที่คาบเกี่ยวพื้นที่กัน เช่น ระบบบริหารจัดการน้ำและภัยพิบัติ และการจัดการขยะรวมตามโครงการ Traffy Waste ของเทศบาลนครภูเก็ต และเทศบาลเมืองกะทู้ ที่ช่วยลดความซ้ำซ้อนของภารกิจ

2.8 การปรับโครงสร้างองค์กรให้ทันสมัยและยืดหยุ่น อปท. ในจังหวัดภูเก็ตหลายแห่งเริ่มปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายในมากขึ้น มีการตั้งหน่วยงานรองรับภารกิจใหม่ โดยจัดตั้งกองหรือฝ่ายที่ดูแลด้านดิจิทัลโดยเฉพาะ Digital Transformation หรือการดูแลระบบด้าน Smart City โดยเฉพาะ แทนที่จะฝากไว้กับกองช่างหรือกองวิชาการแบบเดิม เพื่อให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีทักษะเฉพาะทางรองรับอนาคต เช่น เทศบาลนครภูเก็ตมีการจัดทำแผนปฏิบัติการดิจิทัลจากกลุ่มงานคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2.9 การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน (Big Data Integration) เพื่อให้เกิดการทำงานที่ไร้รอยต่อ อปท.ในภูเก็ตได้พัฒนาฐานข้อมูลกลางที่เรียกว่า Phuket City Data Platform (PCDP) เป็นการเชื่อมข้อมูลระหว่างกัน มีการรวบรวมข้อมูลจากเซ็นเซอร์ทั่วมือเมือง ข้อมูลการจราจร ข้อมูลขยะ และข้อมูลความปลอดภัยจากตำรวจมาไว้ที่ศูนย์ควบคุมเดียว ซึ่งเป็นประโยชน์ทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นสามารถตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลจริงแทนการใช้ความรู้สึก รวมไปถึงการมีส่วนร่วมทางดิจิทัลของประชาชน การทำประชาคมออนไลน์เพื่อรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.10 การขับเคลื่อนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) เพื่อรองรับความผันผวนของเมืองท่องเที่ยวที่มักเจอสภาวะวิกฤต ภูเก็ตพัฒนาระบบที่พร้อมทำงานได้แม้ในสภาวะวิกฤต อย่างระบบ Smart Safety Zone 4.0 เป็นโครงการที่ยกระดับการป้องกันอาชญากรรมโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมยุค 4.0 ผสานความร่วมมือทุกภาคส่วน เช่น ตำรวจ ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ และสื่อมวลชน สร้างพื้นที่ปลอดภัยในชุมชนโดยเฉพาะในย่านเมืองเก่าภูเก็ต (Old Phuket Town) มีการติดตั้ง "เสาอัจฉริยะ" (Smart Pole) ในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ซึ่งมีปุ่ม SOS ให้กดแจ้งเหตุได้ทันทีโดยไม่ต้องใช้โทรศัพท์ โดยจะมีกล้อง AI ตรวจสอบและประสานงานไปยังศูนย์สั่งการของจังหวัด

2.11 การบูรณาการการทำงานตามแนวคิด “One Phuket” คือการบูรณาการหน่วยงานท้องถิ่น ทั้ง อบจ. เทศบาล และอบต. ในจังหวัดภูเก็ตให้ทำงานเชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมและการจราจร เพื่อแก้ปัญหา ช่องว่างระหว่างพื้นที่ด้วยการวางแผน การกำหนดเป้าหมายร่วมกันการใช้เทคโนโลยี Smart City และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้การจัดการทรัพยากรและบริการมีประสิทธิภาพเป็นหนึ่งเดียว แนวคิด “One Phuket” ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ภูเก็ตมีการบริหารจัดการที่เป็นหนึ่งเดียว ลดช่องว่างในการบริการและการจัดการสาธารณะ ทำให้การพัฒนาทั้งจังหวัดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง

สรุป การบริหารภาครัฐอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ต เกี่ยวข้องกับนโยบายเมืองอัจฉริยะ องค์การภาครัฐอัจฉริยะ และการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ต โดยจังหวัดภูเก็ต ภาครัฐแต่ละหน่วยงานมีบทบาทและหน้าที่สำคัญแตกต่างกัน มีความร่วมมือในการดำเนินงานภายใต้เป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาองค์การภาครัฐให้เป็น ภาครัฐดิจิทัล ตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนาระบบราชการของประเทศไทย (สำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ , 2564) เพื่อสร้างให้เกิดเป็นระบบราชการที่ส่งเสริมให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ทำมาหากินได้ และเชื่อมั่นในภาครัฐ โดยบริบทเฉพาะของจังหวัดภูเก็ตที่มีการบริหารจัดการภาครัฐอัจฉริยะ ประกอบไปด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ สรุปได้ดังภาพที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสังเคราะห์บทความวิจัยที่ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของการเป็นเมืองอัจฉริยะและการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ นำมาวิเคราะห์ประเด็นสำคัญของการบริหารภาครัฐอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ต โดยยึดตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการของประเทศไทย เมื่อพิจารณาโดยละเอียดจะมีข้อค้นพบ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สภาพทั่วไปของการเป็นเมืองอัจฉริยะ การศึกษาสภาพปัจจุบันที่ศึกษาวิเคราะห์ว่าแต่ละเมืองมีความก้าวหน้าในการนำนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติถึงระดับใด เพื่อส่งต่อไปเป็นการประเมินความพร้อมของทรัพยากรที่เอื้อต่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะทุกระดับว่ามีโครงสร้างพื้นฐานเพียงพอจะต่อยอดสู่

เมืองอัจฉริยะที่ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับการศึกษาของ พลัง ว่องกิตติพัฒน์ (2565) ที่ศึกษาทั่วโลกความคืบหน้าและอุปสรรคในการนำนโยบายไปหาใหญ่เมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติ จากการดำเนินนโยบายหาใหญ่เมืองอัจฉริยะที่ผ่านมามีจนถึงปัจจุบันมีความคืบหน้าในระดับหนึ่ง ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือทัศนคติของบุคลากร และการขาดเครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมและเพียงพอ กล่าวคือเมื่อเราต้องการจะพัฒนาเมืองอัจฉริยะให้ประสบความสำเร็จนั้น เราต้องเริ่มศึกษาสภาพทั่วไปของการเป็นเมืองก่อนว่าอยู่ในระดับใดจึงจะสามารถพัฒนาเมืองอัจฉริยะนั้น ๆ ได้ตรงจุดและประสบความสำเร็จ

โดยการบริหารภาครัฐอัจฉริยะนั้นต้องอาศัยปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยี การเข้าถึงดิจิทัล และการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance) ของทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชน มีความพร้อมของนโยบายและยุทธศาสตร์ มีบทบาทของภาครัฐในการวางกรอบการทำงานที่ชัดเจน ความจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัล (Digital Skills) ของบุคลากรภาครัฐ รวมไปถึงการบริหารจัดการกิจการสาธารณะโดยอาศัยการร่วมมือกัน ซึ่งต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และเครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อให้เมืองอัจฉริยะประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับการศึกษาของ มติชน ชูทับทิม, กมลพร กัลยาณมิตร, สติติย์ นิยมญาติ และชูชีพ เบียดนอก (2567) ที่เสนอแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดจะเชิงเทราว่าควรบูรณาการทำงานร่วมกันให้มากขึ้น พัฒนาศักยภาพของบุคลากรภาครัฐในด้านเทคโนโลยี ผู้บริหารองค์กรต้องสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรดิจิทัล มีการจัดหาเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ปรับปรุงการทำงาน รวมทั้งปรับปรุงการให้บริการให้เป็นแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการเป็นเมืองอัจฉริยะ คือมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและกฎระเบียบ ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีดิจิทัลที่ยังไม่เชื่อมโยงและสอดคล้องกันสิ่งที่เป็นอยู่ ความเหลื่อมล้ำในการรับรู้ ยังพบปัญหาในระดับการรับรู้ของประชาชนในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะระดับอำเภอที่ประชาชนยังไม่รับรู้ไม่ทั่วถึง การแก้ปัญหาจึงควรส่งเสริมการรับรู้แก่ประชาชน สอดคล้องกับการศึกษาของ อัครวิทย์ ศาสนพิทักษ์ และสมศักดิ์ อมรสิริพงษ์ (2564) ที่ว่าเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เข้ามาพัฒนาเมืองจะมีส่วนสำคัญที่ช่วยประชาชนในพื้นที่เมืองให้สามารถรับประโยชน์เท่ากันรับประโยชน์ร่วมกัน รับบริการเหมือนกัน หรือรับทราบข้อมูลเหมือนกัน โดยไม่มีอุปสรรคแบบเดิมที่ทำให้บริการสาธารณะไม่ไปถึงยังประชาชนหรือไม่เกิดความทั่วถึง

การที่จะทำให้องค์กรให้ทันสมัยสำหรับบริหารภาครัฐอัจฉริยะนั้น ต้องใช้การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ เช่น การใช้นวัตกรรมเพื่อทำให้การบริหารงานที่ทันสมัย โปร่งใส และตรวจสอบได้ มีการบริการสาธารณะแบบออนไลน์ เช่น การพัฒนาศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) และการให้บริการออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพสู่องค์กรที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ บุญเกียรติ การเวกพันธ์ุ (2568, หน้า 31) ที่ให้เหตุผลที่ต้องนำแนวคิดการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่มาใช้ เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ต้องเพิ่มศักยภาพและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองความต้องการของระบบที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการให้ความสำคัญต่อค่านิยม จรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมและละจริยธรรม ตลอดจนการมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ

แนวทางและยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จของนโยบายการเป็นเมืองอัจฉริยะคือการจัดทำแบบจำลอง (Model) เป็นการสร้างต้นแบบเมืองอัจฉริยะที่เหมาะสมกับบริบทเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ กำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน ถอดบทเรียนจากเมืองอัจฉริยะที่สำเร็จ กรณีการศึกษาความสำเร็จและศึกษาข้อผิดพลาดจากเมืองนำร่อง เพื่อที่จะนำไปสู่การปรับใช้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้ สอดคล้องกับประกาศสำนักงานเมืองอัจฉริยะ (2564, หน้า 21) และ ยังสอดคล้องกับ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2560) ซึ่งกล่าวถึงแผนแม่บทการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในประเทศไทยที่มีความพร้อมสำหรับการพัฒนาสู่การเป็น “เมืองอัจฉริยะ” (Smart City) มากที่สุดควรซึ่งเร่งสร้างเมืองอัจฉริยะนำร่องขึ้นหนึ่งในนั้นคือจังหวัดภูเก็ต ภูเก็ตถือเป็นพื้นที่เมืองขนาดใหญ่ที่มีการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในระดับที่ก้าวหน้าที่สุดเมืองหนึ่งของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะไปสู่ “การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน”

ประเด็นที่ 2 การพัฒนาบริการภาครัฐเพื่อประชาชนของ อปท.ในภูเก็ต มีการขนานรับนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการบริการภาครัฐอย่างจริงจัง โดยเน้นการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเมืองอัจฉริยะหรือ Smart City เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดภูเก็ตที่เป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลก สอดคล้องกับแนวคิดของ วิโรจน์ ก่อสกุล (2567, หน้า 42-43) ที่ได้อธิบายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่ว่าประชาชนควรเป็นศูนย์กลาง (Citizen-centered) เป็นการให้บริการโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง การจัดการกับความกังวลของประชาชนในทุกขั้นตอนของการส่งมอบงานบริการ หรืออาจกล่าวได้ว่า ในการปฏิบัติงานระบบราชการจะต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลักและมุ่งสู่นาคต (Future-oriented) ความสามารถในการคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่า หรือมากกว่าที่จะได้รับในปัจจุบัน มีการวางแผนเพื่อปฏิบัติ โดยตัวอย่างการบริหารจัดการภาครัฐแบบอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ตตามยุทธศาสตร์การพัฒนาบริการภาครัฐเพื่อประชาชน มีการบริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงบริการได้ ทุกที่ ทุกเวลา ผ่านแอปพลิเคชันทางรัฐ ซึ่งช่วยลดการเดินทางมาติดต่อที่สำนักงานของภาครัฐโดยตรง มีการนำระบบข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้เพื่อบริหารจัดการเมืองและบริการประชาชนอย่างเป็นระบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ Big Data แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และการเชื่อมโยงบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) มีการใช้ระบบ Traffy Fondue การมีส่วนร่วมของประชาชนและนวัตกรรม ซึ่งเป็นการนำนวัตกรรมเพื่อให้บริการประชาชน ใช้ในการ แจ้งเหตุ ร้องเรียน เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ เพราะการจัดการภาครัฐแนวใหม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของประชาชน

ประเด็นที่ 3 การปรับบทบาท ภารกิจ โครงสร้างหน่วยงานภาครัฐให้ทันสมัย ยืดหยุ่น รองรับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของ อปท.ในจังหวัดภูเก็ต มีความพยายามของแต่ละหน่วยงานในการก้าวข้ามขีดจำกัดของระบบราชการแบบเดิม เพื่อรองรับความเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลกที่มีความซับซ้อนของแต่ละ อปท. สูง สอดคล้องกับแนวคิดของ ศรัณย์ เจริญศิริ (2566, หน้า 80-81) ที่ให้ความสำคัญของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ว่าการจัดการภาครัฐแนวใหม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของประชาชน แนวคิดของการปฏิรูปอาจมีได้เกิดขึ้นมาจากภายในองค์กรเท่านั้น ในบางกรณีแนวคิดของการปฏิรูปอาจเกิดขึ้นจากประชาชนที่อยู่ภายนอกองค์กรได้ เนื่องจากประชาชนให้ความสนใจต่อบริการที่ได้รับจากองค์กรที่เกิดขึ้น รวมถึงแนวคิดของการปฏิรูปอาจได้รับการสนับสนุนหรือความคาดหวังจากประชาชนภายนอกองค์กรได้ เช่น ความคาดหวังในความมีประสิทธิภาพขององค์กร การมีจิตสำนึกในการให้บริการ การมีจิตสำนึกในการเป็นข้าราชการที่ดี เป็นต้น

โดยตัวอย่างการบริหารภาครัฐแบบอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ตตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการคือการปรับบทบาทภารกิจ โครงสร้างหน่วยงานภาครัฐให้ทันสมัย ยืดหยุ่น รองรับการเปลี่ยนแปลง คือการผลักดันสู่การเป็นเขตปกครองพิเศษ หรือการเมืองรูปแบบพิเศษ การถ่ายโอนภารกิจและสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน โดยเป้าหมายการพัฒนาหน่วยงานให้ทันสมัยนั้น มีเป้าหมายด้านการถ่ายโอนภารกิจให้ภาคส่วนอื่นของจังหวัด มีการบริหารจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ที่มีการเปิดโอกาสให้วิสาหกิจชุมชนหรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ หรือกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวและบริการ การสร้างการบริหารเชิงพื้นที่อย่างบูรณาการ เป็นการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการข้อมูลข้ามหน่วยงาน ซึ่งเดิมที่ อปท. ในจังหวัดภูเก็ต อบจ.เทศบาล อบต. มักทำงานแยกส่วนกัน แต่ปัจจุบันมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาที่คาบเกี่ยวพื้นที่กัน หนึ่งในเป้าหมายสำคัญของการเป็นรัฐบาลดิจิทัลว่าการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากข้อมูล (Data-driven Government) ประชาชนไม่ต้องนำเอกสารของหน่วยงานรัฐไปแสดงต่อหน่วยงานรัฐอื่น เพื่อขออนุญาตหรือรับบริการอีกต่อไป เช่น การชำระภาษีเงินได้ประจำปีของกรมสรรพากร ที่ดึงข้อมูลการซื้อขายหลักทรัพย์หรือเงินบริจาคมาประกอบการยื่นภาษีได้โดยไม่ต้องส่งหรือแนบเอกสารในระบบ (สุพจน์ เขียวรุฒิมิ, 2567) ซึ่งเกิดจากการปรับโครงสร้างองค์กรให้ทันสมัยและยืดหยุ่น อปท. ในจังหวัดภูเก็ตหลายแห่งเริ่มปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายในมากขึ้น มีการตั้งหน่วยงานรองรับภารกิจใหม่

ประเด็นที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภาครัฐของ อปท.ในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดภูเก็ตถูกวางตัวเป็น "เมืองต้นแบบอัจฉริยะ" (Phuket Smart City) ของประเทศไทย มีการขับเคลื่อนสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) เพื่อรองรับความผันผวนของเมืองท่องเที่ยวที่มีแก๊สภาวะวิกฤต สอดคล้องกับแนวคิดของปฐมพงศ์ สุทธิพงษ์ประชา (2565) ที่เสนอแนวคิดการปฏิรูปรัฐบาลดิจิทัลว่าแนวโน้มการปฏิรูปรัฐบาลดิจิทัลที่ใหญ่ที่สุดอย่างหนึ่ง คือ การก้าวไปสู่เมืองอัจฉริยะ ในอนาคตจะมีมหานครอีกมากมายที่มีประชากรหนาแน่น ประชากรจำนวนมากต้องการทรัพยากรขนาดใหญ่ เช่น น้ำ การคมนาคมขนส่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อากาศบริสุทธิ์ การสุขภาพที่ดี การจัดการของเสีย และอื่น ๆ อีกมากมาย หากปราศจากวิธีปฏิบัติในเมืองอัจฉริยะอย่างชาญฉลาด และการปรับใช้เทคโนโลยี IoT อย่างกว้างขวาง เมืองในอนาคตจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยการใช้ประโยชน์จาก IoT องค์กรภาครัฐสามารถรวบรวมข้อมูลทุกอย่างตั้งแต่รูปแบบการจราจรไปจนถึงการใช้พลังงาน เช่น เซ็นเซอร์ที่ถูกเชื่อมต่อ ไฟจราจร และเครื่องมีวัดการใช้พลังงาน ฯลฯ ข้อมูลนี้สามารถใช้เพื่อปรับปรุงการวางผังเมือง ทำให้โครงสร้างพื้นฐานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ให้บริการที่ดีขึ้นแก่ประชาชน และช่วยจัดการข้อจำกัดด้านทรัพยากรได้นั่นเอง โดยตัวอย่างการบริหารจัดการภาครัฐแบบอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ตตามยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการคือ การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน (Big Data Integration) เพื่อให้เกิดการทำงานที่ไร้รอยต่อ อปท.ในภูเก็ตได้พัฒนาฐานข้อมูลกลางที่เรียกว่า Phuket City Data Platform (PCDP) เป็นการเชื่อมข้อมูลระหว่างกัน มีการรวบรวมข้อมูลจากเซ็นเซอร์ทั่วมือ ส่วนหนึ่งของการยกระดับรัฐบาลดิจิทัลในพื้นที่เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น รู้สึกอุ่นใจและปลอดภัยด้วยการใช้กล้อง AI เพื่อดูแลความปลอดภัยนักท่องเที่ยวและประชาชน ยกกระดับความปลอดภัยให้ทัดเทียมเมืองอัจฉริยะโลก และการบูรณาการการทำงานตามแนวคิด "One Phuket" คือการบูรณาการหน่วยงานท้องถิ่น ทั้ง

อบจ. เทศบาล และอบต. รวมถึงประชาชนในจังหวัดภูเก็ตให้ทำงานเชื่อมโยงกัน เนื่องจากบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ภาครัฐเล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งรวมทั้งการให้บริการและกระบวนการทำงานให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล (Digital Transformation) เพื่อรองรับกับพฤติกรรมและสถานการณ์ในความต้องการรับบริการผ่านช่องทางออนไลน์ของประชาชนและภาคธุรกิจมากยิ่งขึ้น ให้สัมพันธ์กับแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2563-2565 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและประชาชน เพื่อบูรณาการ การดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน), 2563)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

องค์ประกอบ/ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารภาครัฐอัจฉริยะในจังหวัดภูเก็ตไม่ได้อยู่ที่เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่อยู่ที่บุคลากรภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือของทุกภาคส่วนอย่างบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างแท้จริง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐควรจัดหลักสูตรอบรมบุคลากรด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงแค่การใช้งานระบบเป็น แต่ยังรวมถึงการสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อเทคโนโลยีที่เติบโต เพื่อลดปัญหาอุปสรรคหรือการต่อต้านของบุคลากรในการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
2. ควรผลักดันให้ Phuket City Data Platform (PCDP) เป็นฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกันอย่างสมบูรณ์ระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ ภายใต้แนวคิด "One Phuket" เพื่อขจัดปัญหาการทำงานแบบแยกส่วนสู่ภาครัฐอัจฉริยะทั้งจังหวัดเต็มรูปแบบ
3. การปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อความคล่องตัว ภาครัฐควรพิจารณาการออกระเบียบท้องถิ่นที่ยืดหยุ่นหรือการจัดตั้งระบบอัจฉริยะในพื้นที่ เพื่อรองรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่กฎหมายส่วนกลางอาจยังครอบคลุมไม่ถึง

ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบโมเดล Smart Governance ของจังหวัดภูเก็ตกับเมืองอัจฉริยะอื่นในต่างประเทศที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ เกิดภาครัฐอัจฉริยะอย่างสมบูรณ์
2. เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลกจึงควรมีการศึกษาถึงความคุ้มค่า (ROI) และผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริงจากการเปลี่ยนผ่านสู่ Smart City ทั้งจังหวัด เพื่อให้ประชาชนเห็นภาพได้ชัดเจนว่าจะส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีกว่าเดิมอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562). *การใช้งานระบบบริการประชาชนและบริหารท้องถิ่นดิจิทัล (Digital DLA)*. ค้นเมื่อ 17 กันยายน 2568 จาก <https://www.dla.go.th/upload/templateOrganize/menu/2020/7/1594983167938>

- จุฬามาต พูลสวัสดิ์. (2560). *PHUKET Smart City ภูเก็ต ต้นแบบเมืองอัจฉริยะแห่งแรกของไทย*, ศูนย์ศึกษามหา นครและเมือง. ค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2568, จาก <http://www.furd.in.th/cities/thai-cities-reviews/view/z6GxQ4DmQLrm/>.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช. (2541). *การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ทอภิมาน และการวิเคราะห์เนื้อหา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนัก นายกรัฐมนตรี.
- นุรพิตตรี หะยีดาร์ยอ, กรณิชนรักษ์ วิทยอภิบาลกุล, กฤษฏา กุณชวล, กอเดช อ้าสะกะละ และวราห์ เทพณรงค์. (2563). *การวิจัยเชิงเอกสารเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมารรังแกของเยาวชน. โครงการวิจัยภายใต้ชุด: การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมมารรังแกของเยาวชนใน จังหวัดยะลา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธ์. (2568). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติและการ ประเมินผลนโยบาย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต.
- ปฐมพงศ์ สุทธิพงษ์ประชา. (2565). *การปฏิรูปรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government Transformation): คำจำกัด ความ แนวโน้มความนิยม และแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices)*. ค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2568, จาก <https://www1.ago.go.th/rg5/การปฏิรูปรัฐบาลดิจิทัล/>.
- พลัง ว่องกิตติพัฒน์. (2565). *การขับเคลื่อนนโยบาย “หาดใหญ่เมืองอัจฉริยะ”ของเทศบาลนครหาดใหญ่: การศึกษากลไก ความคืบหน้าและอุปสรรค ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มดิชน ชูทับทิม, กมลพร กัลยาณมิตร, สติธย์ นิยมญาติ และชูชีพ เปี้ยदनอก. (2567). *การบริหารจัดการภาครัฐให้ ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารนวัตกรรม การจัดการศึกษาและการวิจัย, 6 (ฉบับที่ 4). 989-1000.*
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2567). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการและนวัตกรรมในองค์การ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- ศรัณย์ เจริญศิริ. (2566). *การจัดการภาครัฐแนวใหม่ New Public Management*. ค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2568, จาก <https://portal5.udru.ac.th/ebook/pdf/upload/210842f3NUYu3x44540d.pdf>.
- สมชัย แสนภูมิ. (2566). *การวิจัยเชิงเอกสารเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง ในประเทศไทย. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 3 (ฉบับที่ 5), 48-64.*
- สุพจน์ เขียวรุฒ. (2567, พฤษภาคม 2). *รัฐบาลดิจิทัล (1): ความฝัน หรือ ความหวัง? กรุงเทพธุรกิจ, ออนไลน์* จาก <https://www.bangkokbiznews.com/tech/gadget/1124992>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2564). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ (พ.ศ. 2564 - 2565)*. ค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2568, จาก https://www.opdc.go.th/wp-content/uploads/2024/02/strategic_Full-64-65_2.pdf.

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน). (2563). *แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ 2563 - 2565 ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา*. ค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2568, จาก <https://www.dga.or.th/policy-standard/policy-regulation/dga-019/dga-024/dga-029/>.

สำนักงานเมืองอัจฉริยะ. (2564). *การส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ, บทความออนไลน์*. ค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2568, จาก <https://www.depa.or.th/th/smart-city-plan/smart-city-office>.

สำนักงานจังหวัดภูเก็ต. (2565). *แผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ต พ.ศ.2566-2570*. กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อพัฒนาจังหวัด. ภูเก็ต: ผู้แต่ง.

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (ม.ป.ป.). *Smart Governance ในไทย*. ค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2568, จาก <https://www.depa.or.th/th/article-view/smart-governance>.

อัครวินท์ ศาสนพิทักษ์ และสมศักดิ์ อมรสิริพงศ์. (2564). *การสังเคราะห์บทบาทเมืองอัจฉริยะที่มีผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม: การสังเคราะห์ห่อภิมาน*. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*, 12 (ฉบับเพิ่มเติม). 7-28.